

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBẸ Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBẸƆ ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LE KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi Ɖ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tɔn, bɔ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meɖesusi jije, hwɛjjɔzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi Ɖ nukumamɔ je nume kpodo wangbenu sen ɖeɖee na zɔn bɔ gbeto na do tiin nyi le we nɔ ɖɔn alannuwiwa ɖee nɔ zɔn bɔ gbeto nɔ fɔn gu e, lo bɔ nu taji ɖee hudo gbeto Ɔ we nyi Ɖ gbɛ e me gbeto le ma na nɔ mekannu Ɖo xodɔɖ sin alinu kpodo nuɖiɖi lo bo na tɔn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi Ɖ dandanme we e Ɖo na je hun do sen ɖee na zɔn bɔ gbeto na do tiin nyi le gbɔn aceɖiɖo sin alinu se na zɔn bɔ gbeto ma na lin Ɖ emi Ɖo na ɖe emiɖee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi Ɖ é Ɖo dandanme bɔ e Ɖo na ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi Ɖ, Ɖo xwedowema elb me o weke Ɔ bi le vɔ mɔ nu je ace kpo do sisi dodo e gbeto Ɖo na Ɖo e, Ɖo meɖesuncnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu gbeto e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tɔn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bɔ ye le yalɔ akɔn bonu nukonyinyi ni tiin lo bo na Ɖo gbɛ ɖagbe zinzan gbɔn meɖesuncɔsi jije taji ze jijn ayi e Ɔ,

Ee nyi Ɖ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbeto le Ɖo kpodo meɖesusijije taji kpo Ɖó alɔ Ɖo alɔme xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi Ɖ linlin Ɖokpo Ɔ ɖuɖo nu ace, sisi kpodo meɖesuncɔsi jije gbeto tɔn le, we nyi nu taji ee na zɔn bɔ mi na nyi sen elb le e Ɔ,

Gbeto Ɔ sin kplekple ɖe gbeto elb tɔn bɔ e na Ɖo xo do ace e gbeto Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeto elb na nyi su Ɖokpo tawun bɔ gbeto le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbeto le tɔn le ɖee gbeto elb Ɖo tame na nugbo le e ni tenkpon nu sisi ni tiin nu ace kpodo meɖesuncɔsi jije gbɔn nunyweyi li xo. Mɔ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tɔn gbɔn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpomɛ kpodo gbɛ Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo nukun mɔ je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖó gbeto elb me e kpodo tovi ɖee sin to le kpo Ɖó acekpikpa to ene Ɔ le tɔn gb e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbeto bi Ɖo Ɖó gbewiwa tɔn hwenu; ye Ɖo linkpon bɔ ayi yetɔn me kpe lo bɔ ye Ɖo na do alɔ yedee Ɖi nɔvɔvɔ ɖɔhun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun Ɖo ace, su su kpo sisi ɖee kpo xo e Ɖo Ɖó gbe ta elb me Ɔ nyi eɖesunc sin nu ma ɖe nuɖe kpo Ɖi: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbɛ e nɔ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin ɖevo see b'e nyi to metɔn le alo gbɛ tɔ le tɔn, ɖɔkunjiɛ, lee e ji me gbɔn e kpodo nu ɖevoɖevo ne le kpan.

Mɔ Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kpon do tuto ee e ze jijn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxodɔɖ sin alinu, sen e ji to Ɔ jijn e kpodo sen gbɛ Ɔ tɔn ɖee Ɖo nu do to Ɔ nu e we a, Ɖó to ene Ɔ ko je eɖee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tɔn ma yi haɖéji wu a.

Gbetaken 3

Gbeto ƉokpoƉokpo Ɖo na mɔ gbɛ bo nɔ eɖesu si lo bo na le nyi eɖee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ do na hen meɔe ɔ mekannu alo meɔe ɔ; mekannuninɔ kpodo meɔe kpo ɔo alo le bi me ɔ sɔ ɔe ɔ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo sɔ ɔo na ɔe ɔ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi we ɔo na nyi ɔo fi bi.

Gbetaken 7

Ace ɔokpo ɔ we me bi na ɔo lo bo na nɔ nyi sen ɔokpo ɔ; mɔ ɔokpo ɔ meɔe na yi gbe nu walɔ e na ɔe me kpo alo ɔee nyi wuɔɔɔnume tɔn kpo e lo bo na wa gba sen e do ɔo fi e ɔ.

Gbetaken 8

Enyi meɔe mɔ ɔo e yi ace e nyi etɔn bɔ sen dodo ee ɔo nu do to tɔn nu ɔ n'e ɔ, e hen ɔ e na ylo hwe ɔo to tɔn me.

Gbetaken 9

E ɔo na ya meɔe sin to tɔn me alo e na wli i alo e na su i do ganme ɔo nuɔe kpoun wu ɔ.

Gbetaken 10

E ɔo dandanme bɔ e na se nu ee meɔe wa e ɔo hweɔɔɔsa ɔo togume kpa a kweɔɔɔsa ene ɔ we ɔo na ɔo ace e nyi etɔn le e kpodo nu e ɔe na wa le e kpo; mɔ ɔokpo ɔ fi ene ɔ we e na ɔo nu e wu e ylo hwe e e ɔe.

Gbetaken 11

1. Me e e ve nu nyanyaɔe do e na to ɔo yi tɔn yi we hwe bɔ e na ba do nu lee nu le yi gbɔn e cobo na ylo e ɔo hwenukɔn; cobonu e ka na ɔo hwe do e e ɔ, e ɔo na n'e me e na sixu hwlenne ɔo hwenukɔn e.

2. Enyi nu e meɔe wa d'ayi e ma nyi nu e na sa sen do me ɔo hwe ene nu ɔi lee sen e ji to ɔ alo gbe ɔ jijɔn e ɔo gbɔn e a ɔ, e ɔo na sen gan tɔn ɔ.

Gbetaken 12

E ɔo na ba do nu me ɔi lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinkan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn le e ɔ. Mo ɔokpo ɔ e ka ɔo na do winnya me bo le kɔn wi metɔn ɔ. Ace e nyi gbetɔ tɔn e ɔo hwlen me ɔo ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo meɔe ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze noten e jlo e ɔ ɔo toɔeme.

2. Meɔe ɔo jlo tɔn ɔ e sixu be agban sin to ɔebu me ɔi to tɔn me ɔohun. E jlo e ɔ, e sixu le le kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔo e ɔo gbeya do nu meɔe we kaka bɔ ku hwɛn wan d'e me ɔ, e hen ɔ e na hɔn yi to ɔevome bɔ e ɔo na yi i ɔo fi ene.

2. Amɔ enyi e mɔ ɔo me ɔ je senme nugbo alo e te afɔ sen e ji gbɛ e to le bi kplekple sɔ jujɔn ayi e ji e ɔ, e sɔ ɔo ace bɔ e na yi i dandan ɔo to ɔevome ɔ.

Gbetaken 15

1. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo na nyi toɔ sin vi.
2. E sixu hugan meɔ bo de e sin tovikemɛ ă; mɔ ɔkpɔ ɔ é hɛn ɔ e na zé eɔ zé ji nu to ɔevo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo ɔ wɔnwɔnxwe ɔ, ye hɛn ɔ, ye na da yeɔ bo dè hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsen yetɔn ɔ na gbɛ nú ye ă. Aɛ ɔkpɔ le we ye ɔ ɔ yeɔeɔida hwenu kpɔnɔnɔ yetɔn alo yeɔeɔjodo hwenu.
2. Cobonu gbetɔ ɔ ná dà ɔ, jlo yetɔn me nu we é ɔ na nyi.
3. Hennu we nyi sosyen nú gbetɔ sin togun; lobo togun ene ɔ kpodo aɛkpikpa to ɔ tɔn kpan ka ɔ na je hun do ji tɔ.

Gbetaken 17

1. Gbetɔ bi, me e ɔ ee ɔkpɔnɔ é alo éé ɔ gbɛ kplekpleɔme e, ɔ na ɔ aɛ do nudeji.
2. Nũ é nyi éɔn ɔ meɔ sixu tafu i ɔ bo yi ɔ asi tɔn ă.

Gbetaken 18

Gbetɔ bi ɔ aɛ bo na len nu nu é jlo e kpɔn bo d'ayime lobo le sɛn nu e jlo e. Aɛ ene ɔ we zɔn bɔ tɔn le le ɔ togunme alo kwenkwenme gbɔn alɔkpa le bi me ɔ: nunyeɔyi, walɔ kpo yehwe sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ bi ɔ aɛ bo na lin nú é do nuwu bo ka na ɔ xo; hũn meɔ ɔ na van nukun ɔ meɔ ă. Mɔ ɔkpɔ ɔ, me bi ɔ aɛ bo na se bo jlá nú é ɔ jije we ɔ to ɔ me kpɔ togudo le é kpo. E hɛn wlenwin ɔebu ɔ, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo na yi kplé. Lobo na le do gbɛ é ma na dɔn hunnyahunnya wa ă e.
2. E sixu sɔ meɔ do gbɛdeme gannu gannu ă.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ bi hɛn ɔ, é na ɔ alɔ nu to tɔn bonu é na do yi nukɔn. Eye ɔesu hɛn ɔ é na nɔ nukɔn nu nuwi wa ene alo é na ɔ me bɔ é na nɔ do tɔn me.
2. Aɛ ɔkpɔ ɔ we me bi ɔ bo na do wa axɔsuzɔ ɔ to tɔn me.
3. Jlo to ɔ tɔn we nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɛkpikpa junjɔn e. Jlo ene ɔ, e na ze wema na ɔ xwiji, do sendéji bɔ ahizi na tɔn d'eme ă. Mɔ ɔkpɔ ɔ, nuwiwa ene ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema ene ɔ, e sixu nɔ yeme bo sɔ alo e le sixu sɔ ɔ togunme lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ le e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bi ɔ, togundeme we é ɔ. Ene ɔ wu o, nuɔ na do tagba n'i ɔ akwelinu, lanme na nɔ ganji k kpodo nunywe na ɔ kpo sin alinu ă; nu ene ɔ we na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amɔ kan e van we to ɔ ɔ e kpodo nuwaɔkpɔ e ɔ toɔetɔe kpan sin tentin gbɔn tuto e ze ɔ te é kpo to ɔ sin ɔkun le kpo we na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é we é na wa; sɛn ɔkpɔ ɔ we na ɔ nu do me bi nu lobo é ka do na nɔ azɔgba ă.

2. Azɔ e mɛdɛ wa ɛ sin akwɛ wɛ na du.

3. Mɛdɛ wa nuɖɛ ɔ, ɛ na yi nuɖɛ d'ɛnu dandan. Enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hɛn hɛnnu tɔn na ɛ. E hwedo e ɔ, gbɛtɔ sin togun ɔ na gɔ alɔ nu i dɔ ali dɛvonu.

4. Gbɛtɔ bi dɔ aɛ bo na dɔ azɔjigbɛ alo ɛ hɛn ɔ ɛ na nɔ gbɛ mɔhun dɛɛ na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i emɛ.

Gbetaken 24

Gbɛtɔ bɛ dɔ aɛ bo na dɔ gbɔjɛhwɛ nu kpodo ayidɛd'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabiɖɛ wɛ ɛ dɔ na wa azɔ na. E dɔ na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwɛ bɔ gbɔjɛ enɛ mɛ ɔ, e ka dɔ na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbɛtɔ bɛ dɔ na na dɔ nu e na zɔn bɔ ɛ na hwɛn ɛdɛɛ gan dɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ ɛdɛɛ tɔn kpo do hɛnnu tɔn kpan dɔ; taji ɔ, dɔ nuɖɔɖɔlinu, avɔɖɔdɔlinu xɔ e mɛ ɛ na nɔ ɛ sin alinu, azɔn gblegbɛlinu. Mɔ dɔkpo ɔ, ɛ dɔ na mɔ alɔdo dɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ɔ ɛ bɛ kpan.

2. Vijiji kpo yɔkpɔvumɛ nunɔ kpo bɛ dɔ na mɔ kpatakiɖɛ. Alɔwɛlivi kpo dɔ vi e ma da asu cobo ji ɔ lɛ e bi wɛ dɔ aɛ dɔkpo ɔ dɔ xɛ nya dɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbɛtɔ bɛ d'ace nɔ wɛmakplɔnkplɔn bɔ wɛmakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinzan ɔ; hun nuvɔnnu wɛ ɛ dɔ na nyi. E dɔ na dɔ kplɔn kleundɛ vɔvɔ enɛ ɔ dandanmɛ wɛ ɛ dɛ. Alɔyɛnzɔ kpo alɔnɔnɔ kpaa kpo dɔ na vun kan kpɛ to ɔ mɛ. Wɛmakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nɔ wɛ ɛ dɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e jɛ xa mɛ dɔkpoɖɔkpo gbɔn e.

2. Wɛmakplɔnkplɔn ɔ gbɛtɔ sin nukɔnyiyi wɛ ɛ na ba; bo na dɔn gbɛtɔ sin aɛ lɛ yi nukɔn bo jɛ hun dɔ yɛ ji. E dɔ ná zɔn bɔ mɔjɛmɛ kpo nuwadɔkpo kpo hwɛsɔkɛmɛ kpo ná tɛɛn zɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e dɔ bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nɔ gbɛ ɔ bɛ.

3. Vito, vino lɛ wɛ dɔ na dɛ nyi kplɔn e vi yetɔn lɛ na yi ɛ.

Gbetaken 27

1. Gbɛtɔ bi dɔ aɛ bo ná gɔ alɔ nu tonunywɛ lɛ bi; mɛ bi dɔ na mɔ mɔ dɔgbe e dɔ alɔyɛnmɛ bo na zan mɔ dɔkpo ɔ, ɛ na sɔ so nɔ nukɔnyiyi nunyɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e d'ɛ mɛ lɛ ɛ dɛ.

2. Nu e na tɔn sin nu e mɛdɛ gba tamɛ bo blo ɛ ɔ, mɛ ɔ tɔn wɛ e dɔ na nyi; b'ɛ na jɛ hun do nu tɔn ji dɔ nujinjanlinu wɛ à, wɛmawlan wlan sin alinu wɛ à, alo alɔyɛn zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbɛtɔ bɛ dɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiyi hɛnnu e mɛ dɛ e kpodo gbɛ ɔ bɛ kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ e xɔ e dɔ dɔ wɛma elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbɛtɔ dɛ e bɔ nukɔn yiyi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ ɛ ɔ, ɛ dɔ na dɔ nunɔmɛdɛ lɛ do wɔ tɔn.

2. Do aɛ e gbɛtɔ dɔ lɛ sin zinzan kpo nunɔ tɔn kpo mɛ ɔ, mɛ dɔkpoɖɔkpo dɔ na ba jɛ na bo na nyi sɛn e na zɔn bɔ ɛ ma na tɛ afɔ aɛ nɔzɔ tɔn tɔn lɛ kpo jlokokonunɔ tɔn tɔn lɛ ji kpo ji ɔ ɛ dɔ lee mɛsisi sin kplɔn byɔ gbɔn ɛ, tuto e ji to ɔ dɛ kpo togun bi kpaa gbɛtɔ lɛ tɔn sin nunɔmɛ byɔ gbɔn e.

3. Aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ enɛ lɛ dɔ na xwedo su kpodo linlin to ee dɔ bu lɛ tɔn.

Gbetaken 30

Yodè, kplekplèdè, gbeto godokponɔdè na yi huzu nu e ɔɔ do wema elɔ me e ɔɔ alɔ tɔn ji bo na mɔ ten bo ɔe wabɔe alo ayide tɔn ee na zɔn bɔ e na mɔ ten bo do kpo aɛ, sisi kpodo jlokokɔnɔn ee xo e ɔɔ ɔɔ fi e bo hen gba ă.
